

DE ANTICHRISTO.

CAPVT XXIII.

LN hoc capite cum con-
spicerem indignissimis & scurilibus con-
uitiis & opprobriis lacerari sum-
mum ecclesie episcopum, Christi
vicarium, vt infirmum & inerti-
ditum lectore aduersus furentis aduersarij con-
tumelias & blasphemias munirem, ob oculos
posui lectori sententias & testimonia martyris
diui Cypriani, & eruditissimi atque sanctissimi
doctoris diui Hieronymi, optima fide descripta,
vt ex eis intelligeret Christianus Lector, quid
de Romani Pontificis dignitate & autoritate
sanctissimi illi viri sensissent, & eorum testimo-
niis communiretur aduersus furores perditis-
simorum & sceleratissimorum hominum. Et sicut
vbique istius aduersarij malitiosum studium &
fraudes (si quis modò attentè obseruet) cernū-
tura ita etiam hic admodum luculenter Scribit,
*me Antichristum Romanum alienis plumis ornasse, Cy-
priani ac Hieronymi dictis abutendo in comendationem
authoritatis, dignitatis, & præeminentiæ Papæ Romani.*
Itaque vires suas exerit studiose, vt ea testimo-
nia patrum lectori syncerissimè & optima fide
proposita deprauet, inuertat, imo (si diis placet)
ad suum errorem detorqueat.

*Detegun-
tur Illyri-
ci malitio-
se fraude-
des.*

Quoniam igitur in citanda Cypriani sententia
nefarie imposturę me, ipse verissimus impostor,

Ccc iij &

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

& æternę simplicium fidelium salutis hostis accusat, quod ea pro augenda dignitate & præminencia Romani Papæ citauerim, quæ à Cypriano pro defendendo suo iure contra Papam, & appellantes ad eum, dicuntur: quodque epistolam tertiam primi libri sic adduxerim, tanquam si ipse Cyprianus in ea Papæ Romani auctoritatem depredicaret, & eius aduersarios insectaretur: cum potius Cyprianus ibi ius suū, dignitatemque tueatur contra Papam, & suos aduersarios, qui eum apud Cornelium Papam, & totam ecclesiam Romanam accusare conati fuerant: non grauabor testimonia ex epistola Cypriani adducta repetere, & ea lectori optima fide ob oculos ponere, vt nefariam imposturam aduersarij clarissimè cernat.

Testimonia Cypriani ex epist. 3. libri 1. excutiuntur & defenduntur.

Testimonium igitur, quod ex epistola 3. libri primi citaueram, ita habet: Neque enim aliunde hæreses obortæ sunt, aut nata sunt schismata, quàm inde, quod sacerdoti Dei non obtemperatur: nec vnus in ecclesia ad tempus sacerdos, aut ad tempus iudex vice Christi cogitatur: Cui si secundum magisteria diuina obtèperaret fraternitas vniuersa, nemo aduersus sacerdotum collegium post coepiscoporum consensum, iudicem se iam non episcopi, sed Dei faceret. Nemo dissidio vniratis, Christi ecclesiam scinderet: nemo sibi placens & tumens, seorsim foris nouam hæresin conderet. An non his verbis Christiane lector magna auctoritas & dignitas sacerdotis cuiuspiã propalâ describitur, vt pote qui

qui sit vice Christi iudex hic constitutus: cui omnis fraternitas, & sacerdotum etiam collegium obtemperare debeat. Impudentissimus fuerit Illyricus, si id negare audeat. Ac quēnam intelligat esse eum sacerdotem, Christi vice iudicem constitutum Cyprianus, disertissimē postea insinuat: Navigare, inquit, audent hæretici, & ad Petri cathedrā atque ecclesiam principalem, vnde vnitas sacerdotalis exorta est, à schismaticis & prophanis literas ferre, nec cogitare eos esse Romanos, quorum fides apostolo prædicante laudata est, ad quos perfidia non possit habere accessum. Et rursus in eadem epistola: Petrus, super quem (scilicet tanquam iudicem vice Christi constitutum) ædificanda ab eodem domino fuerat ecclesia, vnus pro omnibus loquens, & ecclesiæ voce respondens, ait: Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes. Atq; huius epistolæ testimonio, adiunxeram & aliud eiusdem authoris testimonium luculentissimum. loquitur dominus ad Petrum: Ego tibi dico, quia tu es Petrus, & super istam petram ædificabo ecclesiam meam. &c. & post pauca: Super vnum ædificat ecclesiam, & illi pascendas oves mandat. Et quamuis Apostolis omnibus post resurrectionem parem potestatem tribuat, & dicat: Sicut misit me viuens pater, & ego mitto vos: tamen vt vnitatem manifestaret, vnitatis eiusdem originem ab vno incipientem sua autoritate disposuit. & post pauca: Sed exordium ab vnitatem proficiscitur, vt ecclesia

Ccc v Christi

Ioan. 6.

Cypr. lib.
de vnitatem
Ecclesiæ,
Matth. 16.
Ioan. 20.

Epist. ad
Iubaianū.

Cypr. ad
Quirinū.

Epist. 11.
lib. 3.

Epist. 4.
lib. 1. ad
Anthonia-
num.

Christi vna monstretur. Et si hæc tibi non sufficiunt Illyrice, audi eundem: Ecclesia vna est, & super vnū, qui clauēs eius vice accepit, voce domini fundata est. rursus: Petrum primū dominus elegit, super quē ædificauit ecclesiam suā. Rursus ad Corneliū scribens de nonnullis ad ecclesiam conuersis, eorū propriam confessionē transmittit ad eum, in qua & hæc cōtinentur: Nec ignoramus vnum Deum esse, & vnum Christū dominum, quem confessi sumus, vnum spiritum sanctum, vnum episcopum in Catholica esse debere, &c. Et quod Cyprianus intellexerit Cornelium Romanum pontificem in Petri locum surrogatum, ipse palam testatur: Cūm Fabiani, inquit, locus vacaret, factus est Cornelius episcopus de Dei & Christi eius iudicio, &c.

Cernis Christiane frater testimonia Cypriani à me producta, partim ex libro 1. epistola tertia, partim ex libro de vnitae ecclesie, validissimè & euidentissimè prædicare auctoritatem, dignitatem, & præminentiam Romani pontificis, secundum Christi voluntatē & ordinationem: quem ipse rabida & venenata lingua tanquam Antichristum infectatur & lacerat.

Cernis quoque me non nefaria impostura vsum ad fallendum simplicium, vt scribit, animos: sed eū potius dissimulata apertissima Cypriani sententia, statū disputationis nostræ aliò transferre. Non enim de eo quæstio à nobis proposita fuit, de quibusnam hæreticis ageret Cyprianus, aut aduersus quos Cornelij papæ

Roma-

Romani auctoritatem tueretur : sed ad comprobendam lectori sinceram & catholicam de Romano pontifice, quem tam impiè insectarentur hæretici, sententiam: testimoniū sanctissimi martyris ob oculos posui, in quo luculentissimè dignitatem & auctoritatem eius astruit.

At obstrepat Illyricus : In citato testimonio Cyprianus suum ius, dignitatemq; tuetur contra Papam Cornelium, & suos aduersarios, qui eum apud Cornelium & totam ecclesiam Romanam accusare conati fuerant, & suis minis ac comminationibus Cornelium quoque nonnihil commouerant, vt clarè in epistola habetur. Constat enim ex epistola, Fortunatum quendam & Felicissimum hæreticos, & ab ecclesia per Cyprianum & Coepiscopos Africanos eiectos, turbantes ecclesiam Carthaginensem contra Cyprianum, Romam accusatores ad Cornelium misisse, tanquam appellantes à sententia Cypriani & coepiscoporum. Tum verò Cyprianum sibi, alijsq; coepiscopis parem cum Romano episcopo auctoritatem vendicauisse, nec illi subesse voluisse, imò Cornelium admittentem appellationes ex Africa, obiurgasse.

Cum statutum sit, inquit Cyprianus, ab omnibus nobis, & æquum sit pariter, ac iustum, vt vnus cuiusque causa illic audiatur, vbi est crimen admissum, & singulis pastoribus portio gregis sit adscripta, quam regat vnusquisque ac gubernet, rationem sui actus domino redditurus : oportet vtrique eos quibus præsumus, non circumcur sare, nec episcoporum concordiam coherentem, sua subdola & fallaci temeritate collidere : sed agere illic causam suam, vbi & accusatores habere, & testes

Cauillat.
Illyrici.

Verba Cypriani ad
Corneliū

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

testes sui criminis possint: nisi paucis desperatis & perditis minor videatur esse auctoritas episcoporum in Africa constitutorum, qui iam de illis iudicauerunt, & eorum conscientiam, multis delictorum laqueis vinctam, iudicij sui nuper grauitate damnarunt. Iam causa eorum cognita est. iam de eis dicta sententia est. Nec censura congruit sacerdotum, mobilis atque inconstantis animi lenitate reprehendi, cum Dominus dicat: Sit sermo vester, Est, est, Non, non, &c.

Dilutio.

Respondemus, id de nobis falso dicere Illyricum, quod citaueramus testimonium Cypriani, tanquam in eo Cyprianus hostes & aduersarios Cornelij insectaretur, & contra eos Cornelij auctoritatem tueretur. Tantum enim ex testimonio Cypriani demonstrare lectori volumus, quanto aliter sensissent sanctissimi patres de auctoritate Romani episcopi, quam sentirent & scriberent scelerati haeretici. Quod autem attinet ad prolixam Cypriani sententiam, quam hic citat Illyricus contra auctoritatem Romani Papae, & contra appellationes ad sedem Romanam ex alijs prouincijs: animaduertere debet lector, quod cum Faustinus & Felicissimus cum paucis aliquot perditissimis, ab Africane episcopis propter grauissima scelera de ecclesia pulsati essent, & sine legitima satisfactione se recipi non posse viderent, falsas literas tum ad Cornelium, tum ad clerum Romanum plurimas transmiserint, de seueritate Cypriani & Africane episcoporum conuenientes, & mentientes sibi adiunctos esse viginti

ginti quinque episcopos, qui seueritatem eorum non sustinerent: & nisi Romanus pōtifex Cornelius prouideret, graue malum in ecclesijs Aphricanis exoriturum: Sanctum Cyprianum diligenter Cornelium per literas de mendacijs eorum commonefecisse. Tantum enim quinque esse perditissimos homines episcopos, qui illis consentirent, cū iactarent esse viginti quinque. Itaque Cyprianus libertate Christiana admonuit Cornelium, vt ne temerē sibi imponi pateretur à perditissimis, flagitiosissimis & mendacissimis hominibus, & ne Aphricanorum episcoporum bene explorata iudicia, contra ius & æquitatem rescinderet. Quibus sanè literis ad Cornelium scriptis adeo non derogat auctoritati Romani pontificis in Aphricanas prouincias, vt eam magis statuatur ac confirmet. Nisi enim agnosceret Cyprianus legitimam & ordinariam auctoritatem Romani pontificis in alias prouincias, haudquaquam debebat sollicitis literis Cornelium monuisse, ne sibi imponi pateretur ab hæreticis mendacibus, ne temerē rescinderet, quod ab Aphricanis episcopis actū erat: sed tanquam ea res, eiusque rei cognitio nihil ad Cornelium pertinuisset, omnino omnem admonitionem eius neglexisset. Quin si res attentius consideretur, ipsa perditorum hominum appellatio à sententia Aphricanorum episcoporum ad Cornelium Papam, palam testatur ea ætate grauatō sententijs episcoporum suæ prouinciæ, solitos fuisse per appella-

pellationem ad Romanū episcopum confugere, tanquā eum, qui posset sententias episcoporum corrigere & emendare.

Itaque sententia hæc Cypriani, quam exultans tam prolixè citat aduersarius, euertit potius eius impiam sententiam, quàm confirmat. Et quid Cyprianus de ecclesiæ Romanæ auctoritate & dignitate senserit, palam testatur, dum ita scribit ad Cornelium: Nos singulis nauigantibus, ne cum scandalo vllō nauigarent, rationem reddidisse nos scimus, & hortatos esse, vt ecclesię Catholice matricem ac radicem agnoscerent, ac tenerent. item dum Cornelij electionem & virtutem describit.

Epist. 8.
lib. 4.

Epist. 2.
lib. 4.

Cauillatio.

Cypr. de
vnitate ec-
clesiæ.

Quod autem argutatur aduersarius, Cyprianum in epistola de clericorū simplicitate dicere: *Vnumquemque in solidum suum episcopatum possidere*: non hoc significat, quod vnusquisque episcopus, sit supremus episcopus, nec aliquem superiorem agnoscere debeat: sed quod quisque episcopus omnia officia episcopi in suo grege peragere possit. Nam in eodem loco palam & disertè dicit Cyprianus, quòd à Christo vnus sit omnibus reliquis præpositus, vt vnitas & concordia in episcoporum vniuersorum collegio conseruetur: quodque Christus dispositione sua instituerit, vt vnitas sacerdotum & ecclesiæ ab vno originem duceret.

Cauillatio.

Postremò nugatur: *Sola*, inquiens, epistolarū Cypriani ad Romanos episcopos scriptarū inscriptio potest triplicem coronam de capite eorum decutere. *Simpliciter enim*

enim habet Cyprianus Cornelio fratri aut Stephano fratri salutem : nusquam ei prorsus ullius superioritatis aut præ eminentiæ titulum adscribit.

Respondeo, omnes episcopos, fratres quidem esse & collegas : regimine tamen & gubernatione non esse omnes pares, ipse Cyprianus in libro de unitate ecclesiæ palâ professus est, dum dixit: Christû vnum præfecisse cæteris, vt unitas monstraretur, & conseruaretur. Et, vt paulo superius dictum est, Romanâ ecclesiam, ecclesiæ Catholicæ matricem & radicem appellat. Et sanè primis illis ecclesiæ syncerissimis exordijs, charitatis appellationes & nomenclaturæ magis quàm superioritatis aut præ eminentiæ congruebant. Patres quoque Concilij Carthaginensis, & similiter Mileuitani, Innocentium vocant Papam beatissimû, papam sanctissimum. epistola 90. & 92.

Lib. de v-
nitate ec-
clesiæ.

Iam Christiane lector iudicare potes, egone impostura aliqua nefaria vsus sim, qui optima fide Cypriani testimonia validissima & evidentissima de authoritate & dignitate Romani episcopi produxi: An verò impostor Illyricus, qui perspicua & solida testimonia veritatis, impijs fraudibus ad falsitatem persuadendam imperitis & pusillis detorquet.

Citaueram quoque Hieronymi testimonium clarissimû & validissimû ad muniendû animum Christiani lectoris aduersus impostorû fraudes, quod quia admodû est memorabile, non fuerit inutile reperere. Ego cum successore, inquit, pi-

Hiero. ad
Damasum
in epist.
quoniam
reuelo.

scatoris, & discipulo crucis loquor. Ego nul-
lum primum, nisi Christum, sequens, beatitu-
dini tuæ, id est, cathedræ Petri communione
confocior: super illam petram ædificatam ec-
clesiam scio. Quicumque extra hanc domum
agnû comederit, prophanus est. Si quis in arca
Noë non fuerit, peribit regnante diluuiio. Non
noui Vitalem, Meletium respuo. Ignoro Pau-
lillum. Quicumque tecum non colligit, spargit.
hoc est, qui Christi non est, Antichristi est.

Huius sententiæ clarissimam lucem cum non
videret aduersarius, quanam cauillatione & ne-
bulis peruertere & obtenebrare posset, aliam
sententiam Hieronymi subobscuram opponit,
quam ad clarissimam lucem propositæ senten-
tiæ exigere, & secundum eam rectè interpreta-
ri. debebat: nec facere tantû doctorem tanquam
leuem ac inconstantem, à seipso dissidentem, ac
pugnantia scribentem.

**Cauillas
tio.
In epist.
ad Eua-
grium.**

*Hieronymus, inquit, clarè episcoporum authorita-
tè exæquat: nec altera Romanæ vrbis ecclesia inquit,
altera totius orbis existimāda est. Et Gallia, & Britan-
niæ, & Apbrica & Persis, & Oriens & India, & om-
nes Barbaræ nationes vnum Christum adorant, vnam
obseruant regulam veritatis. Si authoritas quaritur,
orbis maior est vrbe. Vbicunque fuerit episcopus, siue
Roma, siue Eugubij, siue Constantinopoli, siue Rhegij,
siue Alexandria, siue Tanais, eiusdem meriti, eiusdem
& sacerdotij est. Potentia diuitiarum, & paupertatis
humilitas, vel sublimiorem vel inferiorem facit. Cæ-
terum omnes Apostolorum successores sunt.*

Respon-

Respondeo, Hieronymus disertissime pronunciat, ne Apostolos quidem ipsos inter se, nedum apostolorum successores paris fuisse authoritatis. Propterea, inquit, inter duodecim vnus eligitur, vt capite cōstituto, schismatis tolleretur occasio. Sed cur non Ioannes eligitur virgo? ætati delatum est, quia Petrus senior est. & rursus: Ecclesiæ, inquit, salus in summi sacerdotis dignitate pendet. Cui si non exors quædã, & ab omnibus emines detur potestas, tot in ecclesijs efficiuntur schismata, quot sunt sacerdotes.

Ex his perspicuis sententijs constat falsissimū esse, quod Hieronymus exæquat episcoporum authoritatem. Et in testimonio ex epistola ad Euagriū producto, clarissimum est, Hieronymum loqui non de authoritate gubernationis siue iurisdictionis, sed de dignitate & gradu sacerdotij siue ordinis. Quantū igitur ad potestatem sacerdotij & ordinis, pares sunt omnes episcopi. Omnibus enim apostolis (vt inquit Cyprianus) pariter dictum est: Sicut misit me pater, & ego mitto vos. accipite spiritum sanctum. Si cui remiseritis peccata, remissa sunt: si cui tenueritis, tenebuntur. & tamē inter ipsos quoq; apostolos Petrus eligitur, & reliquis præficitur. Et cōstat in ea epistola agi de cōprimendo diacono, qui cū esset ordine & sacerdotio inferior presbytero, tumore tamē quodã se præferabat presbytero.

Stant igitur solida & immota testimonia tantorum virorum, Christiane lector, quibus vt animum tuum aduersus nefarias imposturas Il-

Dilutio.

Hieron.
in dialog.
contra Luciferianos
Idem lib.
1. contra Pelag.

Cypr. de
vnitate
ecclesiæ.

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

lyrici communias, & in communionem cathedre Petri immotus perseueres, per Christum & salutem tuam te obtestor.

Prima probatio Confessionis. Prima probatio. Quod Papa Romanus, sit verus Antichristus: erat. Quia Papa non patitur solum Christum audiri, sicut pater de eo præcipiens, clamauit.

Responderam: in ecclesia non aliam vocem audiri, quantum ad religionis dogmata pertinet, quam ipsius filij Dei Christi. Eam verò audiri non per solum scriptum ab Apostolis, & Euangelistis: sed etiam per traditiones apostolicas, quæ per episcoporum continuam successionem ad nos vsque perductæ sunt, traditione per apostolos inde à Christo propagata. Atque hac ratione conseruari veritatem religionis in ecclesia Christi, iuxta scripturas:

Matt. 28. Ego vobiscum sum vsq; ad consummationem seculorum. item: Ecclesia, est columna & firmamentum veritatis. item: Si ecclesiam non audierit, sit tibi tanquam ethnicus & publicanus. denique: Spiritus sanctus ducet vos in omnem veritatem.

Cauillatio Illyrica. Cauillatur Illyricus: Si ratiocinationem meam firmam & solidam esse voluissim, debuissim me euidentissimis verbi Dei demonstrationibus euincere, quod prædicta scriptura oracula pertineant ad pontificem & pontificiam ecclesiam.

Dilutio. Verùm eam demum esse veram Christi ecclesiam, quæ cathedre Petri communionem confociatur, putabam superius in proprio loco de eccle-

ecclesia satis demonstratum esse. Et doctissimum illum Hieronymum audiuimus paulò superius, libera voce profitentem: Ego cathedræ Petri cõmunione confocior, hoc est, beatitudini tuæ, (Damaso Pontifici Romano loquitur) super illam petram ædificatam ecclesiam scio. Quicumque extra hanc domum agnum comederit, profanus est: si quis in arca Noë non fuerit, peribit regnante diluuiò. Habes Illyrice euidètem verbi diuini demõstrationem, ab ipso Hieronymo clarissimè traditam, & à nobis superius adductam, quã puto pro præsentis instituto aduersus sycophanticas vestras calumnias sufficere.

Cauillatur deinde: *Non eam esse Christi sententiam, quod ecclesia simpliciter in omnibus citra omnem exceptionem audienda sit, etiam si noua dogmata religionemq; condat. Non enim is sensus est, quod spiritus sanctus ita ecclesia aderit, vt subinde ei noua dogmata reuelet: sed suggeret tantum, & illustrabit ea quæ antea Christus & Apostoli & Propheta tradiderunt, & prædixerunt. Illa enim diuinitus inspirata scriptura, sufficiens est, inquit, ad omnem instructionem, ita vt homo Dei fiat perfectus.*

Hæc manifestaria & scelerata calumnia est. *Dilutio.* Non enim docet ecclesia, aut Pontifex noua dogmata, nouamq; religionem, sed eam religionem, quam ab apostolis tum per scripta ipsorũ, tum per traditionem viuæ vocis sine scripto accepit, fideliter custodit, docet & tradit. Quod verò sententia domini: Si ecclesiã non audierit, sit tibi tanquam ethnicus & publicanus: non

Hieron.
ad Damasum in epi-
st. Quoniam ve-
tusto.

Cauilla-
tio Illy-
rici.

Ioan. 14.

1. Tim. 3.

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

pertineat tatum ad dogmata religionis scripta, quæ in ecclesia traduntur: sed etiam ad apostolicas traditiones & consuetudines ecclesiæ ab Apostolis acceptas, & semper obseruatas, clarissimè docet Augustinus: Quamuis, inquit, huius rei (nempe quomodo suscipiendus sit veniens ab hæreticis) certum de scripturis canonicis non proferatur exemplum, earundem tamen scripturarum, etiam hac in re à nobis tenetur veritas, cum hoc facimus, quod vniuersæ iam placet ecclesiæ, quam ipsarum scripturarum commendat authoritas. vt quoniam sancta scriptura fallere nõ potest, quisquis falli metuit huius obscuritate quæstionis, eandem ecclesiam de illa consulat, quã sine vlla ambiguitate, sancta scriptura demonstrat. Et in libro de vnitae ecclesiæ: Dicit nunc mihi hæreticus: Quomodo me suscipis? Citò respõdeo. Sicut suscipit ecclesia, cui Christus testimonium perhibet. Hic fortè dicitis: Lege ergo mihi, quemadmodum Christus suscipi iusserit eos, qui ab hæreticis ad ecclesiam transire volunt. Hoc apertè & euidenter nec ego lego, nec tu. & post pauca: Nunc verò cum in scripturis non inueniamus aliquos ad ecclesiã transisse ab hæreticis: & sicut ego dico, aut sicut tu dicitis, esse susceptos. puto si aliquis sapiens extitisset, cui Dominus Iesus Christus testimoniũ perhibet, nullo modo dubitare deberemus id facere, quod ille dixisset, ne non tã ipsi, quàm domino Iesu Christo, cuius testimonio commendabatur, repugnare iudicemur.

Per-

Aug. de
vinitate ec
clesiæ cap.
19.

Perhibet autem dominus testimonium ecclesiæ suæ, &c. Quomodo ergo suscipit illa ecclesia, sic suscipiendus es. Quod si non vis, ipsi saluatori perniciosissimè reluctaris contra salutem tuam, qui suo testimonio commendat ecclesiam.

Ex qua Augustini doctrina animaduertat lector, quæ sit intelligentia dicti Paulini quod iactant aduersarij: Scriptura diuinitus inspirata utilis est ad erudiendum in iustitia, vt perfectus sit homo Dei, ad omne bonū instructus. Interpretatur enim sanctus ille & eruditus doctor, per scripturam diuinitus inspiratam, ad omne opus bonum instrui hominem Dei, in eo quod si quid in scriptura expressè positum non est, id doceat ab ecclesia, cui scriptura expressè testimonium perhibet, accipiendū & discendū esse.

Quod autem hostis iste, & inimicus veritatis cauillatur, *Romanum pontificem, sub prætecto & titulo ecclesiæ Christi, & spiritus sancti perpetuò assistentis, quasuis abominationes venditare*: purum putum mendaciū est. Et quod ille de Romano episcopo scribere audet, hoc de ipso verissimè scribere possumus. Qui vult hosti ecclesiæ Christi Illyrico assentiri, ille suo periculo ac exitio assentiatur. Nos sanè in communionem cathedræ Petri immoti persistimus.

Est & illud similiter putidissimum mendacium, quod scribit (vt traducat Papā apud imperitum lectorem) Papam Romanum sibi vendicare potestatem dispensandi contra Apostolum & Euāgelistas, & contra vetus & nouū Testa-

2. Tim. 3.
Aug. interpretatur illud Apolt. 2. ad Tim. 3. Scriptura diuinitus utilis est ad proficiendū hominē, &c.

mentum. Quod sine vlla probatione audet scribere, neque vllam veram probationem eius mendacij adducere poterit vnquam.

*Cauilla-
tio fœda
Ilyrici.*

At exclamat vir bonus: *Audet verò, inquit, illam teterrimam blasphemiam hoc loco enomere: Ecclesiam Dei fundatam esse super cathedram Petri. Paulus verò manifestè docet, ecclesiam tantum super Christum & fundamenta Prophetarum & Apostolorum extructam esse. adeò istos nihil tam tetra vanitatis pudet.*

Respondeo ò bone, nobis hanc sententiam, quam tu teterrimam blasphemiam appellas, cum probatissimis & sanctissimis veteribus communem esse. Disertè enim & crebrè dicit martyr ille Christi Cyprianus: Super vnum edificat ecclesiam, nempe Petrum, & illi pascendas oves mandat. rursus: Ecclesia super vnum qui claves eius vice accepit, voce domini fundata est. rursus: Petrum primum elegit, super quem ædificauit ecclesiam suam. & rursus: Super Petrum ædificanda ecclesia erat. Sic & disertè Hieronymus: Cathedræ Petri communionem conficior: super illam petrâ ædificatam ecclesiam scio. & rursus: Super Petrum fundatur ecclesia. Licet id ipsum in alio loco super omnes apostolos fiat, & cuncti claves regni cœlorum accipiât, aut æquo super eos ecclesiæ fortitudo solideretur: tamen propterea inter duodecim vnus eligitur, vt capite constituto, schismatis tollatur occasio. Et libro 1. cõtra Pelagianos. Quid Aristoteli & Paulo, quid Platoni & Petro? vt ille enim princeps philosophorum, ita hic apostolorum fuit. Super

*Cyp. de
vnicate ec-
clesiæ ad
Iubarianũ
1 de epist.
3. lib. 1.*

*Hieron.
ad Dama-
sum in e-
pist. Quo-
niam ve-
tusto.
Lib. 1. cõtr.
Iouinianũ.*

Super quem ecclesia domini stabili mole fundata est: quæ nec impetu fluminis, nec vlla tempestate concutitur. Sic & Augustinus ipse: Numerate, inquit, sacerdotes vel ab ipsa Petri sede, & in ordine illo patrum quis cui successit, videte. Ipsa est petra, quam non vincunt inferorum portæ. Hos igitur doctissimos & sanctissimos patres, teterrimæ blasphemie reos facis Illyrice, dū me imprudēs petis. Sed de hoc infra copiosius.

August. in Psalmo cōtra partē donaci.

Quod verò apostolus dicit, ecclesiam ædificatam esse super fundamentum apostolorum & prophetarū, Apostolus ipse ad Corinthios scribens interpretatur, hoc fundamentū esse Christum, vel fidem veram & viuam in Christum: Fundamentum, inquit, aliud nemo potest ponere, præter id quod positū est, quod est Christus Iesus. Cui fundamento tanquā spiritualement vitam ædificio ecclesie conferētī & sustentanti non repugnat, ecclesiam ædificatā quoque esse super pastore vice Christi constituto, qui in spiritali & Christiana vita per externam gubernationem, membra ecclesie super Christo ædificata contineat & conseruet. quod testatur aliq scripturæ: Pasce oues meas. & Ecclesiam super pastorem illum, tanquā petram quandā solidam & firmam per spiritus sancti perpetuam in ijs quæ sunt religionis assistentiam, ædificatam esse: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam.

Ephe 3.

1. Corin. 3

Ioan. 20.

Matth. 16

Sed vociferatur Illyricus: *Audiant ergo, inquit, Augustiniū, quomodo eos ob hanc sacrilegā audaciā contio.*

Cauillas

D d d iij demnet.

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

Auguf. de
agone
Christia-
no. cap. 31.

demnet. Etiam ne ô bone Cyprianum & Hieronymum, atque adeo feipsum? Is, inquit, de agone Christiano sic scribit: Nec eos audiamus, qui negant ecclesiam Dei omnia peccata dimittere. Itaque miseri, dum in Petro petram non intelligunt, & nolunt credere datas ecclesie claves regni coelorum, ipsi eas de manibus amiserunt.

Respondeo, manifestum esse, eo loco loqui Augustinum cõtra hæreticos, qui negabant ecclesie esse datas claves à Christo, quibus omnia peccata dimittere posset pœnitentibus, & non intelligebant, in Petro datas esse ecclesie claves, & non tantum personæ Petri, quibus semper peccata dimittere posset, vt per Petrum, ita & per Petri successores. Accidebat autem illis is error, quod in Petro non considerarent petram Christum, à quo claves in vtilitatem ecclesie accepisset. Nam si id considerassent, facile intelligere potuissent, quod petra Christus Petro non pro se, sed pro ecclesie perpetua salute claves donasset: ac proinde intellexissent, Petro demortuo, clauibus ecclesiam destitutam non fuisse.

Scripseram contra opprobria hostium cathedræ, nunquam quicquam cathedram Romanam contra euangelistas ac apostolos docuisset.

Opponit hostis cathedræ. *Atqui manifestum est, inquit, pugnare missam cum expressa institutione Christi, per euangelistas & apostolum recitata.*

At nos Illyrice existimamus supra clarissimè ostensum esse, missam Catholicam in verbis euangelistarû & Pauli verè comprehensam esse,

secun-

secundum omnium veterum & sanctorum patrum expositionem.

Addit Illyricus: *Manifestum quoque est, pugnare regnum & tyrannidem Papæ cum doctrina Christi: qui amplius quater questionem de superioritate in ecclesia gravissimè condemnauit. Pugnat etiam expressè cum doctrina Pauli & Petri: Omnia sunt vestra, siue Cephas, siue Paulus. &: Non dominantes in clero.*

Math. 18.
 Marci 10.
 Lucæ 9.
 & 22.
 1. Cor. 3.
 1. Pet. 5.

Respondeo, regnum, hoc est, dominationem & tyrannidem in apostolis, apostolorumq; successoribus, episcopis & pastoribus, pugnare cum doctrina Christi, nos agnoscere: at superioritatem & præminentiam vnus super alios in ecclesia, ab ipso spiritu sancto approbatam non dubitamus: qui, vt inquit Lucas, constituit episcopos & presbyteros ad regendam ecclesiam Christi. & Paulus: Christus postquam ascendit in caelos, quosdam dedit apostolos, quosdam autem prophetas, alios vero euangelistas, alios autem pastores & doctores. & Christus ipse ad Petrum: Pasce oues meas, hoc est, pastor esto ouium mearum. & in epistola ad Heb. Obedite præpositis vestris, & subiaccete eis. Hæc spiritus sancti testimonia manifestissimè approbant superioritatem, non quidem illam dominationem & tyrannicam, sed quæ ex sincera charitate seruit vtilitati proximorum.

Acto. 20.
 Ephe. 4.
 Ioan. 20.
 Hebr. 13.

Illà verò Pauli sententia: Omnia vestra sunt, siue Cephas, siue Paulus: non aduersatur superioritati, aut præminentia apostolorum & pastorum supra ecclesiam Corinthiacam: sed signi-

1. Corin. 3

ficat, tam Cepham, quàm Paulum, aut quemlibet alium apostolum esse à Christo, tanquam Christi ministros, datos Corinthijs: non vt Corinthijs dominantur, aut vt ex Corinthijs questui suo studeat: sed vt seruiant ex charitate Corinthiorum æternæ salutis. non quidem tanquam serui subiecti Corinthijs, sed serui Christi, Christo seruientes in procurationem salutis Corinthiorum. Significat igitur ea sententia, quod apostoli serui sunt, & ministri Christi, præpositi à Christo ecclesijs, vt earum salutem studiose ad gloriam Christi operentur. Itaque non in hominibus gloriandum esse, sed in Christo vno, qui & homines ministros constitueret, & fructum omnem in cordibus electorum, ad ministerium externum suorum seruorum operaretur. Adeo igitur hic locus superioritatem non tollit, vt eam verius insinuet & approbet.

Cauillatio. Postremò cauillatur, *pugnare decretum Papisticum de communionem sub vna specie cum verbis expressis Christi: Bibite ex eo omnes.*

Marth. 26

Respondemus, euangelistam Marcum clarissimè testari verborum Christi sensum esse: Bibite ex eo omnes vos, qui hic in cœna præsentestis. dum mox post verba Christi subiecit: Et biberunt ex eo omnes. Et Paulus subindicat non semper ministrandum calicem omnibus, quando scripsit: Hoc facite, quotiescunque bibetis in mei commemorationem. cum de sacro pane absolutè dicat: Hoc facite in meam

Marci 14.

1. Cor. 11.

comme-

commemorationem. Nisi existimamus spiritum sanctum temerè tam disertâ distinctione vsum esse. Vanissimæ igitur & mendacissimæ cauillationes sunt, quæ ex ratione doctrinæ Romani Pontificis colliguntur, ad probandum, Romanum pontificem esse verum Antichristum.

Dictum est in Confessione: In eo quoque Papam adimere Christo sacerdotium, quia officium sacerdotij eius, sanctis cum Deo regnantibus tribuit, dum homines mortuos facit mediatores & intercessores pro viuis apud Deum.

Responderam, aliter sanctos constitui nostros mediatores & intercessores apud Deum, quàm Christum. Christum enim esse mediator^{De media} rem Dei & hominum, quia dedit sanguinem^{atiõẽ &} suum pro nobis, tanquam sufficientissimũ pretium pro culpis totius mudi. Quem sanguinem^{intercessiõẽ Cbristi & sanctorum.} tanquam sacerdos sempiternus semper in cœlis patri cœlesti offert & præsentat pro peccatis nostris, & salute nostra. Quam rationẽ mediationis & intercessionis nullus Catholicus tribuit sanctis, quamlibet Deo acceptis.

Obijcit Illyricus: *Contra scripturam testari, vnum tantum esse Dei & hominum mediatorem, hominem Iesum Christum.* ^{Obiectio. 1. Tim. 2.}

Respondeo, Apostolum Paulum singularem quandam & propriam rationem mediationis insinuare: quæ in eo posita est, quod mediator sua potestate & virtute, hoc est, pretij iusti

perfo-

per solutione partes dissidentes conciliat. Quæ ratio propria est vni Christo, qui dedit semetipsum in lytrum pro redemptione captiui generis humani: lytrum, inquam, sufficientissimum & potentissimum, ac iustitiæ faciens plenissimè satis, iniuriam patri cœlesti ab homine illatam sufficientissimè compensans. Eiusmodi sane mediator inter Deum & homines, vnus est Christus, qui lytro corporis sui redemit perditum hominem: & obedientia sua vsque ad mortem, compensauit iniuriam cœlesti patri irrogatâ. De huiusmodi mediatione scripsit Augustinus contra Parmenianum: Homines, inquit, omnes Christiani inuicem se commendant orationibus suis. Pro quo autem nullus interpellat, sed ipse pro omnibus, hic vnus, verusque mediator est. & post pauca: Paulus se orationibus fidelium & ipse commendat: nec mediatorem se facit inter populum & Deum: sed rogat, vt pro se orent inuicem omnia membra corporis Christi: ac sic oratio pro inuicè membrorum omnium adhuc in terra laborantium, ascendat ad caput quod præcessit in cælum. in quo est propitiatio pro peccatis nostris. Nam si esset mediator Paulus, essent vtrique & cæteri coapostoli eius, ac sic multi mediatores essent, nec Paulo constaret sua ratio, qua dixerat: Vnus enim Deus, vnus mediator Dei & hominû. Vides Christiane lector, propriam quandam, & veram ac singularem rationem mediationis Augustinum in dicto Pauli intelligere: secundum quam

Aug. lib. 2.
cont. Parmenianum,
cap. 8.

quam ille solus mediator est, qui cōdigno sanguinis sui lytro patri cœlesti satisfacit, & iram eius placat. atque hæc verè vni Christo propria est. Cæterum quando sacri scriptores, Cyprianus, Nazianzenus, Basilius, Chrysofomus, Ambrosius vocant sacerdotes & episcopos mediatores inter Deum & populum, interpellatores, intercessores, legatos, recōciliatores, sequestros, aliam mediationis & interpellationis rationem intelligunt, per quam Christi illi mediationi & interpellationi singulari nihil adimunt.

At obijcit Illyricus: *Dicunt alia ratione Christum esse mediatorem, quàm sanctos: neque tamen diversitatem solidè monstrare possunt. Nempe enim Christus est secundum scripturas mediator merito & precibus: idem isti sanctis tribuunt, vel potius eos vt vivos Deos invocant.*

Obiectio.

Respondeo. Nisi te odium veritatis excæcasset, manifestam differentiam inter mediationem Christi & sanctorū palam cernereres, eamq; à nobis disertè monstratam agnosceres. Christi enim mediatio primum in eo posita est, quod suum preciosum sanguinem tanquam lytrum sufficientissimum patri cœlesti pro peccatis hominum obtulit & persoluit. Deinde quod tanquam sacerdos sempiternus, patri cœlesti in cœlis assistens interpellat pro hominibus, in ea interpellatione, qua proprium sanguinem tanquam hostiam offert assidue, & præsentat, hostiæ suæ virtute & merito salutem donari hominibus petens. At sanctus homo siue in cœlis

ecclis cum Christo iam regnans, siue in terris
 adhuc agens, sicut nec pro se supplicans & o-
 rans, condignam aliquam hostiam suam pro pec-
 catis offert, nec proprium, & sua virtute com-
 paratum meritum Deo præsens: ita nec per
 propriam hostiam, aut suum proprium meri-
 tum pro alijs supplicat, intercedit, & interpel-
 lat: sed omnes suas preces & interpellationes
 ad Christi vnicam illam hostiam & meritum
 alligat. id vnum petens, vt propter hostiam,
 meritum & supplicationem Christi, suas pre-
 ces Deus exaudiat, & vel viuorum misereatur,
 vel commembrorum vnus & eiusdem corporis.
 Quemadmodum disertè dixit Augustinus:
 Orationem pro inuicem membrorum omnium
 adhuc in terra laborantium, ascendere ad ca-
 put, quod præcessit in cælum. Habet iam Il-
 lyricus apertissimam differentiam inter medi-
 ationem Christi, & intercessionem, siue etiam
 mediationem sanctorum pro viuis. Habet præ-
 terea (nam & hoc cauillatur medacissimè) me-
 diationem Christi, non solum quantum ad pas-
 sionem & meritum Christi, sed etiam quan-
 tum ad Christi intercessionem & orationem.
 De quo interpellationis modo satis copiose, vt
 ipse aduersarius hic confitetur, in tractatu de
 Missa disserueram, in solutione obiectionis, ex
 textu apostoli ad Hebræos de sempiterno Chri-
 sti sacerdotio desumptæ.

amido

In cap. de
 Missa.

Hebr. 7.

Ad retundendam scdam calumniam, qua
 cauillatur Confessio, Christo sacerdotium me-
 dia-

siluo

diationis & interpellationis adimi, in eo quod sanctis officium intercedendi pro nobis tribuimus, desumpti ratiocinatione ex intercessione, & oratione mutua membrorum Christi hic in terris uiuentium. Et perspicua sane & solida est ratiocinatio: Si uiuorum hominum pro seinuicem sollicita oratio & intercessio apud Deum nihil adimit sacerdotio & mediationi Christi, vnici mediatoris Dei & hominum: non adonit quoque quicquam sanctorū spirituum cum Deo iam agentium sollicita deprecatio & intercessio pro membris eiusdem corporis, cuius ipsi sunt membra. Quam ratiocinationem Pauli testimoniis confirmabam, in quibus ipse quoq; pro se ecclesiarum deprecationem expetit.

Rom. 15.
Hebr. 13.
1. Cor. 12.

Cauillatur Illyricus, Paulum probare, ut pij pro seinuicem in hac vita orent, sed non ut mediatores. Nec etiam vsquam scripturam precipere, ut mortuos inuocemus, quo pro nobis orent. Quin potius eam dicere de presenti hominum dormitione: Non mortui laudabunt te Domine. Nec est in sepulchro qui memor sit tui.

Psal. 114.
Psal. 6.

Considera quæso Christiane frater hominis istius blasphemam impietatem. Primum itaq; respondemus: orationem, deprecationem & intercessionē absq; vlla controuersia esse quendam mediationis modum. vnde tam uiuentes, quàm sanctos defunctos interpellâtes & supplicâtes pro hominū salute apud Deū, non verentur probatissimi scriptores, mediatores appellare. Sed de eo superius satis dictū est. Certè sup-
plica-

plicatio & deprecatio pro alio, intercessio quædam est. Cùm igitur intercessionis officiũ viuis hominibus attributũ non adimat aliquid sacerdotio Christi, consequens planè est, vt nec sanctorum intercessio pro viuis, illi quicquã derogat.

*Illyricus
Vigilantiũ
sectator.*

Quod autem dicit, scripturam nusquam præcipere, vt mortuos inuocemus, vt pro nobis orent: quin potius oppositum docere, dum dicit Mortuos non laudare dominum. &: Qui in sepulchro sunt, non esse memores Dei: Agnoscis lector Vigilantiũ heretici studiosum discipulum & sectatorem, qui scribere audeat: Dormientium spiritus non laudare Dominum, nec memores esse domini: sed (vt opinor eum velle dicere) in custodia aliqua profundo somno immersos detineri, sine cognitione & laude Dei vsque ad diem iudicij: & proinde neque intercedere, aut interpellare pro viuis. Vanè itaque & inaniter mortuos & dormientes sine villo sensu spiritus à viuis inuocari, vt pro ipsis orèt.

*Hieron.
contra Vi
gilantiũ.*

HÆC errorum monstra cùm iam olim eruditissimus scriptor Hieronymus, libro contra Vigilantium, horum errorum authorem conscripto confutauerit, debet Christianus frater vel ex hoc vno agnoscere imposturas istius hominis, qui polliceri non veretur, se traditurum puram & sinceram Christi doctrinam fidelibus, cùm modò Iouiniani hæretici, modo Aërii hæretici, modo Vigilantiũ hæretici prodigiosos, & ab vniuersa Christi Ecclesia iam olim damnatos, & anathematizatos errores propinet auditoribus.

Sed

Sed requirit vir bonus scripturam, quæ præcipiat, ut mortuos inuocemus, quò pro nobis orent.

Sed pro nobis respondeat illi Hieronymus: Post hæc, inquit, de barathro pectoris tui cœnosam spurcitiem euomens, audes dicere: Ergo cineres suos amant animæ martyrū, & circumuolant eos, semperque præsentés sunt: ne fortè si aliquis præcator aduenerit, absentes audire non possint. O portētum in terras ultimas deportādum. Agnoscit igitur Hieronymus, & approbat preces uiuorum ad martyres: idq; apud martyrum cineres vel memorias, quas isti tam odiosè insectantur. Scripturam uero non aliam profert aduersus calumniam Vigilantij, quàm eam, quæ approbat uiuorum pro se mutuo orationes. Ex qua ratiocinationem firmam & solidam colligit. Si apostoli & martyres adhuc in corpore constituti possunt orare pro cæteris, quando pro se adhuc debent esse solliciti, quanto magis post coronas, victorias, & triumphos? De eo autem, An uiuētes homines, martyres iam cum Deo triumphantes rectè inuocēt, sicut rectè inuocant uiuentium preces: nullam quæstionem facit, certissimus, quod qui iam cum Deo sunt, preces per eum cognoscant eorum qui eos inuocant. Et ad cœnosam spurcitiem pectoris Vigilantij refert, quod scurriliter & ludicrè scriberet, animas martyrum cineribus suis, hoc est, sepulchris suis & monumentis adesse semper præsentés, ne fortè si quis præcator aduenerit, absentes audire non possint.

Ecc Anti-

Antiquam igitur hæresin iam olim in ecclesia ante annos mille ducentos damnatam, non est opus in hoc breui scripto prolixius confutare. Sed ex ea, tanquam ex vngula, leo contra Christi ecclesiam rugiens, agnoscendus est.

Contra calumniam de adempto ipsi Christo officio expiandi peccata hominum, & attributo sacrificijs pôtificijs, qui offerût in missa sacrificiû corporis & sanguinis Christi pro mortuis, & pro expiatione peccatorum: Responderam, non pontificis eam esse doctrinam, sed ipsius Christi, qui tanquam sacerdos secundum ordinem Melchisedech Missæ sacrificium instituit. Idque satis in capite de Missa demonstratum esse.

Iterum de Thomæ Aquinatis sententia: Christum pro originali peccato satisfacisse: Sacerdotes verò pro quotidianis peccatis sacrificare, cavillatur. Sed suprâ eius malitiosam cavillationem satis confutauimus, & sancti doctoris sinceram doctrinam exposuimus.

Postremò, contra calumniam de officio non solum sacerdotij, sed etiam regis, adempto ipsi Christo per Papam Romanum, dum ipse vult esse eius caput, rex, & dominus, habens plenitudinem potestatis in imperando, agendo, & constituendo:

Responderam, Pontificem Romanum, legitimum Petri successorem à Christo institutum esse, non quidem regem aut dominum, sed pastorem vice Christi in ecclesia. Idque per scripturas probaveram. Tandem subieci: Non patrum tantum

Matth. 16.
Ioan. 21.

tantum

tantum vetustissimorum eam esse sententiam, è quibus duorū testimonia memorabilia & celebria prius citassem Cypriani & Hieronymi: sed etiam œcumenicorum illorum primorum conciliorum, in Christi ecclesia per totum orbem indubitata autoritatem obtinentium, Nicæni, Constantinopolitani, Ephesini & Chalcedonensis. Ac pro ratione instituti & scripti brevis & popularis, confessionem publicam concilii illius primi & celeberrimi Nicæni tribus verbis commemoravi: Romana ecclesia nullis synodis decretis prælata est cæteris ecclesijs, sed euangelica voce domini & saluatoris nostri primatum obtinuit: vbi dixit Petro apostolo: Tu es Petrus.

*Confessio
Nicæna
de Pri-
matu Pe-
tri.*

Hic exclamat Illyricus. *Citat hoc loco aduersarius dictum primæ synodi Nicæne. Nec tamen adscribit, in quo canone aut epistola id habeatur, nimirum quo suum figmentum tanto melius tegere possit. Non dubito igitur eum hoc aliqua simili fraude citare, vt illud supra ex Cypriano.*

Respondeo ð bone, me profus eadem fide citare dictum Nicæne synodi, qua prius dictum Cypriani, hoc est, optima & integerrima. Quod sicut de Cypriani testimonio paulò superius perspicuè mōstravi, idē nunc de dicto Nicæne synodi accipe. Præfationē in Nicænum concilium in 1. tomo Conciliorum tu rejicere non potes, qui contra veritatem producis nobis præfationes in concilium Mileuitanum. In ea igitur præfatione eam confessionem prolixè conscriptam

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

& clarè comperies . Et ante concilium Nicæ-
num eadem Confessio legitur in 3. epistola
Anacleti.

Canon 6.
cōcilii Ni-
cæni reci-
tatus in
Concilio
Chalced.
actione 16

At obiicit aduersarius Canonem sextum il-
lius synodi Nicænæ longè aliter loquentem:
Sicut ipsimet legati Papæ in Chalcedonensi sy-
nodo proponunt: Teneat Ægyptus, vt episco-
pus Alexandriæ omnium habeat potestatem.
quoniam & Romano episcopo hæc est consue-
tudo . Similiter autem & qui in Antiochia
constitutus est episcopus, & in cæteris prouin-
cijs, primatus habeant ecclesiæ ciuitatum am-
pliorum. *Hinc, inquit Illyricus, clarè videmus, Ni-
cænam synodum primum in hoc canone primatum in
singulis prouincijs suo metropolitano dare, omnesq; epis-
copos ac sacerdotes suæ prouinciæ ei subijcere . Deinde
omnes metropolitanos episcopos, Alexandrinum, Ro-
manum, Antiochenum, & aliarum prouinciarum inter
sefe planè exæquare: ita vt nullus alteri imperare in
vlla planè re possit aut debeat: denique ne vllius sub-
diti ad alium metropolitanum appellare possint.*

Cauilla-
tio Illy-
rici.

Respondeo, Approbamus, quod canonem
hunc sextum Nicænæ synodi recitet, vt à lega-
tis pontificijs in Chalcedonensi concilio est
propositus (nam Gratiani recitatio non satis
cum Græco canone consentit. Nam in eo non
habetur: Romano pontifici parilis vel par mos
est. Sed clarè habetur: Quandoquidè & Romano
pontifici ea cōsuetudo est.) Verùm quod per ca-
nonem illū dicit exequari planè omnes omniū
prouinciarū metropolitanos, id falsissimum esse

Gratian⁹
dist. 65.

ex eo

ex eo clarissimè constat, quod in Chalcedonèsi synodo celeberrima, palam ab omnibus episcopis agnitus est & celebratus Leo episcopus Romanus, tãquam primus omnium episcoporum & metropolitanorum, & concilij caput, & omnibus alijs metropolitanis præpositus, & deniq; totius ecclesiæ Catholicæ episcopus. sicut in actis ipsius synodi frequenter repetitum lector comperiet. Vnde & acta vniuersa synodi Chalcedonensis ad sanctissimum Leonè approbata & confirmanda ipsa synodus transmisit. Quod ergo dicit Canon ille sextus: Etiam Romano episcopo eam esse consuetudinem, quam Alexandrino attributam vult & conseruatam, eò tantum pertinet (vt etiã in actione tertii Concilij Chalcedonensis dicitur) vt metropolitanis prouinciarum sua seruentur priuilegia, ne vnus alterius iurisdictionem inuadat & vsurpet: sed presbyterorum & episcoporum controuersię & quæstiones ad metropolitanos deferãtur. Quod & metropolitanus episcopus Romanus obseruat, non perturbans gubernationem metropolitanorum in suis prouincijs: si per metropolitanos controuersię & quæstiones exortæ solui & terminari possunt. Verùm vbi à metropolitanorum quoque sententijs & iudicijs iure videtur interponenda appellatio, non decernit synodus ad Romanum pontificem, tanquam supremum gubernatorè, & pastorem omnium ecclesiarum, non posse prouocationem fieri. Sicut igitur metropolitanus episcoporum suæ

IVD. KAVESTEYN APOLOGIA

provinciæ iurisdictionem & potestatem non potest perturbare & usurpare, sed tum deum suam autoritatem exercere, quando inter episcopos non convenit, aut quando ab episcoporum sententia probabilis appellatio fit: ita quoque facere ex consueto more Romanum episcopum testatur synodus.

Porro quid Carthaginenses, Aphricani de primatu Petri senserint, liquidò cognosci potest ex ipsorum conciliorum literis, etiam nomine conciliorum ad pontificem Innocentium scriptis, & rescriptis ipsius Innocentij. Quamvis enim de appellationibus ex provincijs ad episcopum Romanum, propter canonum Nicenorum varia exemplaria, nonnulla dubitatio fuerit: de præ- eminentia tamen & superioritate Petri nulla quæstio mota est ab eis. Sicut ex Cypriani scri- ptis manifestum est, atque etiam Augustini.

*Cavilla-
tio de cri-
mine falsi
si admis-
so per
tres pon-
tifices,
Zozye-
mum, Boni-
facium &
Celestium.*

Cavillatur præterea: *Olim tres pontifices Ro-
manos in sexta Carthaginensi synodo regnum sibi super
ecclesias flagitasse, & crimen falsi fœdissime patrassè,
deq. eo propalam convictos esse. Cui synodo etiam Au-
gustinus interfuerit.*

Respondemus, Non de regno in concilijs
Aphricanis à pontificibus actum esse, nec etiam
de præfectura & præ- eminentia, quæ episcopo
Romano, beati Petri successori à Christo do-
nata est super omnes alias ecclesias: sed de pe-
culiari quadam causa, utpote appellationis seu
prouocationis à sententijs episcoporum Aphri-
canorum contra hæreticos vel sceleratos ho-
mines

mines latis ad episcopum Romanum, tam procul ab Africa distitum: qui propter tantam locorum distantiam non facile de rei veritate informari posset, & quem facile esset fallere. Multo verò rectius & certius causam ibi cognosci posse, vbi crimen admissum est, vbi & probationes certæ colligi possunt, & inanes cauillationes & exceptiones excludi. Non igitur primatus Petri, aut Romani pontificis negabatur ab Africani episcopis: sed hoc tantum eis videbatur, futilibus & temerarijs atque iniustis appellationibus ad transmarinum episcopum, cui facillimum esset imponere, resistendum esse. Quæ appellationes si non admittantur, nihil de autoritate Romani pontificis detrahi existimabant, donec de veritate actorum Nicenorum edocti essent. Hæc ita se habere, ex Cypriano & Augustino cognosci potest, qui constanter & perspicuè primatum Petri constantur & tuentur.

Deinde quod ad crimen falsi attinet, perspicuè & solide confutat mendacem hominem, & mendacij conuincit celeberrima illa epistola Athanasij Alexandrini pontificis cum vniuersis Ægyptiorum orthodoxis episcopis ad Marcum, Syluestri in cathedra Apostolica successorem: Ad vos, inquiunt episcopi, peruenisse non dubitamus, quanta & qualia ab hæreticis, & maximè ab Arrianis quotidie patiamur. quoniam in tantum ab eis persequimur, vt etiam viuere iam nos tædeat.

Eee iij Nam

Epist. Athanasij
ad Marcū
Papam.

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

Nam instanti tēpore subito & insperato in nos irruētes, nos quidem fugientes comprehendere non potuerunt, sed omnia nostra depopulati sunt. & post pauca: Nicænam quoq; synodum propter veritatis fidem, qua clerus & populus imbuebantur, in contumeliam nostram & omnium Christianorum incenderunt. Quapropter precamur pater beatissime, quia nō dubitamus apud vos esse plenaria Nicæni Concilij exemplaria, vt nobis illa, quæ sanctæ recordationis prædecessoris vestri Syluestri fuerunt, sub tuta mitratis stipulatione, quæ sub nostræ præsentia testimonio per Victorem & Vincentiū presbyteros, apostolicę sedis apocryfarios missa sunt prædicto Papæ Syluestro capitula septuaginta. Nunc ergo quoniam ab inimicis sanctæ ecclesiæ Dei præfata septuaginta Nicæni Cōcilii capitula, quæ iubente domino meo Alexandro, decreto omnium episcoporum attuli, sunt igne combusta, optamus vt à vestrę sanctæ sedis auctoritate, quæ est mater & caput omnium ecclesiarum, ea ad correctionem & recreationem fidelium orthodoxorum, percipere per præsentis legatos mereamur. Ad quæ respondens Marcus, testatur rem ita se habere, extareque Romæ septuaginta illa capitula Nicæna, illaesa, & eorum authentica exemplaria ad Athanasium transmittit.

Intelligis Lector veritatem canonum Nicænorum non ab Alexandrinis, nec à Constantinopolitanis, apud quos rabies Arriana omnia eccle-

ecclesiastica vastauerat, diripuerat, ac incēderat, petendam fuisse ipsis Aphricanis, sed potius à Romana sede, apud quam 70. illa capita integra extarent.

Et sanè cùm post Marcū Iulius in Cathedra Apostolica præsideret, celebrata est celeberrima illa synodus Sardicēsis, plus minus 20. annis post synodū Nicænam, in qua præsentibus circiter 376. episcopis sententia canonis illius Nicæni (de quo quæstionē mouebāt Carthaginenses Episcopi) clarissimè describitur & repetitur: haud dubiè ex memoria Canonū Nicenorum, qui iã per oriētem ferè oppressi & exusti erant. Falsissimū igitur est, quod cauillatur Illyricus, Romanos legatos vnà cum suis Papis, quorum erant vicarij, criminis falsi cōuictos fuisse in synodis Carthaginensibus aut Aphricanis. Quod mendacium clarè etiam redarguunt ipsius Iulij Pontificis, temporibus Nicæni Concilij proximi, epistolæ: quas scripsit ad synodum illam Antiochenam, quæ sub Eusebio illo Nicomediensi, Arrianę factionis signifero, aduersus beatum Athanasium, orthodoxæ, Nicenæque fidei propugnatorem coierat.

Sardicēsis Synodus tempore Iulij

Iulius in epist. 1. & 2. ad Antioch. synodum.

Scripseram Lutherum potius, quàm Romanum pontificem, Antichristum esse, ex eo vel maximè posse agnosci, quod violenter interpretatur & corrumpit verbum Dei.

Respondet Illyricus, *me non posse vllum scripturæ verbū proferre, quod sit ab eo violenter corruptum.*

Accipe igitur Illyrice, nō vnum Dei verbum

Eee v vio-

IV D. RAVESTEYN APOLOGIA

violenta & extorta interpretatione ab eo corruptum, sed plurima. Tunc dicit rex ijs qui à dextris eius erunt: Venite benedicti patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi. Esuriui enim, & dedistis mihi manducare: Sitiui, & dedistis mihi bibere. &c. id est, venite, & possidete paratum vobis regnum propter vestram fidem, quam operibus declaratis, at non propter opera.

Act. 3. Rursus: Baptizamur in remissionem peccatorum, hoc est in foedus & pactum, quod semper nobis parata est remissio peccatorum, quoties veniam & condonationem petemus propter Christum. Nulla damnatio est ijs qui sunt in Christo Iesu, hoc est, Christus Iesus tegit peccata credentium, ne propter ea damnentur, ob quæ alioqui condemnatione digni sunt.

Rom. 5. Sicut per vnus inobedientiam peccatores constituti sunt multi, scilicet verè & formaliter, sed per imputationem: ita per vnus obedientiam iusti constituti sunt multi, scilicet per imputationem, & nõ in seipsos formaliter. Rursus: Quod impossibile erat legi, Deus mittens

Rom. 7. filium suum in similitudinem carnis peccati, de peccato damnauit peccatũ, vt iustificatio legis impleretur in nobis, scilicet non opere nostro, sed imputatione obedientiæ Christi.

Philip. 3. Rursus: Omnia detrimentũ feci, & arbitror vt stercora, hoc est, omnia omnino bona opera siue ante fidem in Pharisaismo, siue in fide facta.

Rom. 2. Rursus: Factores legis iustificabuntur, scilicet iustitia legis,

gis, sed non apud Deum. Rursus: Abraham ex operibus legis iustificatus est, hoc est, iustus ostensus. Rursus: Cursum consummaui, fidem seruaui, reposita est mihi corona iustitiæ, scilicet in foro approbationis seu iustificationis gratiosæ, sed non in foro diuinæ iustitiæ. Rursus: Dimissa sunt ei peccata multa, quoniã dilexit multum. hoc est, ex dilectione, tanquam fructu monstratum est, quod sint ei peccata remissa. Atque innumeras alias diuinorum oraculorum corruptelas, proferre liceret. Sed impræsentiarum existimo perspicuum satis esse lectori, quomodo istorum discipulorum præceptor Lutherus sceleratissimè & sceleratissimè passim verbum Dei corrumpat & peruertat.

Postremò arrodit iterum memorabilem illam diui Hieronymi sententiam, qua scribit se post Christum nulli, nisi cathedræ Petri communionem consociari: & quisquis ei non consociatur, profanum esse, & tanquam extra arcam Noë positum, periturum regnante diluuiò. & eam inuertere studet varia sophistica.

Primum, inquit, si quid amicus amico magnis affectibus perturbatus, gloriosus aut etiam blandius scribat, non id mox est oraculum fidei. Verùm ex epistolæ illius initio clarissimè constat, Hieronymum, quod ad Damasum ibi scripsit, ex animo & studiosè & sollicitè scripsisse: Quoniã, inquit, uentus oriens inter se populorum furore collisus, indiscissam domini tunicam minutatim per frustra discerpit, & Christi vineam exterminat vulpes,

Iacobi 2.

2. Tim. 4.

Luc. 7.

Sententia Hiero. de cõmunione cū cathedra Petri defenditur in epist. ad Damasum.

vt inter lacus contritos, qui aquam non habet, difficile vbi fons ille signatus, & hortus conclusus sit, possit intelligi. Ideo mihi cathedram Petri, & fidem apostolico ore laudatā censui consulendam: inde nunc meæ animæ postulans cibum, vnde olim Christi vestimenta suscepi. Perpicuum est Hieronymum perturbatum quæstionibus episcoporum orientis, consuluisse studio cathedram Petri, quam tum tenebat Damasus, tanquam eam, in qua traderetur sincera & orthodoxa doctrina contra errores varios orientis.

AÆrasm⁹
in scho-
liis in epi.
Hieron.

Secundo cauillatur Hieronymi scholiasten AÆrasmum, ea verba: Beatitudini tuæ, id est, cathedræ Petri, communionem confocior: Super illam petram, ecclesiam ædificatam scio: exponere, *Super illam Petram. non super Romam, vt arbitror. Nam fieri potest, vt Roma quoque degeneret: sed super eam fidem, quam Petrus professus est.*

Sed AÆrasmi commentarium sententiæ Hieronymi non congruere, ex eo perspicuum est, quod hoc loco questio non est de ea fide, quam Petrus professus est, quando ei Christum agnoscanti & constanti esse non hominē tantum, sed etiam verum & viuum filiū Dei, dictum est: Super hanc petram ædificabo ecclesiam meam: sed de erroribus Arrianicis per orientem de tribus hypostasibus. Deinde cum cathedram Petri affirmat esse ipsam beatitudinem Damasi, planè significat, super Damasi sanctitate siue cathedra & autoritate fundatam esse ecclesiam. Vnde

Vnde & à Damasi sanctitate & autoritate, quã agnoscit illi in Petro datam esse, flagitat animę suę cibum, clarę profitens, quod in Petro data sit & Damaso Petri successori autoritas, per diuini spiritus perpetuam assistentiam & præsentiam, synceram & veram doctrinam conferuandi, & alijs tradendi. Et sanè Hieronymus disertè scribit alibi: Super Petrum principem apostolorum, ecclesiam domini stabile mole fundatam, vt nec impetu fluminis, nec vlla tempestate concutiatur. Sentit ergo Hieronymus super Damasi, sicut & Petri autoritatem, illi à Christo ad pascendam, gubernandam, & docendam ecclesiam datam, fundatam esse ecclesiam, quæ eius autoritatem & doctrinam in ijs quę sunt religionis sequens, neque impetu fluminis & errorum, nec tempestate euerti possit. Et si Ærasmi commentarius Illyrico probatur, cur non quod in eodem commentario sequitur, amplectitur: Omnes ecclesias debere subesse Romanæ sedi?

Lib. 1. c. 6e.
Pelagianos.

Tertio cauillatur Illyricus: Sicut per Cathedralam Mosis intelligit Christus dum dixit: Super cathedralam Mosis sederunt scribæ & Pharisei: Mosis doctrinam ac libros: ita per Petri cathedralam Hieronymum intelligere doctrinam aut scriptum Petri. Quare sicut Christus non voluit audiri scribas & Phariseos, sua fermenta & maiorum traditiunculas proponentes, ita multo minus audiri vult istos, Petri cathedralam iactantes.

Math. 23.

Respondemus: Sicut per Mosis cathedralam Christus intellexit non doctrinam Mosis, sed autho-

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

authoritatem docendi à Mose Dei mandato in synagoga institutam : ita per Petri cathedram intelligitur autoritas regendi, pascendi, gubernandi, & docendi ecclesiam Christi, ab ipso Christo in Petro institutam, & Petro, atque omnibus eius legitimis successoribus attributam. Inter hanc autem cathedram, quam Christus in ecclesia instituit, & inter cathedram, quam Moses in synagoga instituit, hoc discrimen insinuat scriptura diuina, quod cathedræ Petri promissa est perpetua præsentia, & directio Spiritus sancti in ijs quæ sunt religionis: vt ecclesiæ nihil tradat summus eius pastor, in ea cathedra sedens, hoc est, ea autoritate, quam Christus in Petro instituit, vtens, credendum aut tenendum in religione, nisi quod syncerum & orthodoxum sit: nullam autem fermentatam doctrinam, aut ab hominibus vanis inaniter excogitatam. Ego, inquit Christus, pro te rogavi Petre, vt non deficiat fides tua: & tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos. & : Ego vobiscum sum vsque ad consummationem seculi. At vero Cathedræ Mosaicæ eiusmodi promissionem factam esse, vt nunquam à veritate doctrinæ religionis prolaberetur: sed vsque in finem duceretur in omnem veritatem, non tradit scriptura. Quæ de re eximia extat sententia Agathonis Pontificis ad Constantinum Imperatorem, & Augustos, in Concilio sexto vniuersali transscripta: Hæc Apostolica Christi Ecclesia, nempe

Ro-

Luc. 22.

Agathonis
in 6 syno-
dio eximia
sententia

Romana, per omnipotentis Dei gratiam à tramite Apostolicæ traditionis nunquam errasse probabitur, nec hæreticis nouitatibus deprauata succubuit: sed vt ab exordio normam fidei Christianæ percepit ab authoribus suis, Apostolorum Christi principibus, illibata fide hætenus manet, secundum ipsius Domini Saluatoris diuinam pollicitationem, quam suorum discipulorum principi in suis euangelijis fecit: Petre, inquit, ecce Satanas expetiuit, vt cribraret vos, ego autem rogauit pro te, vt non deficiat fides tua: & tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos. Et eandem sententiam celeberrimi illius Leonis Pontificis videre licet in actis Concilij Chalcedonenfis.

Leonis
sententia in
cōc. Chal-
cedon.

Stant igitur firmæ, solidæ, & immotæ sententiæ diui Cypriani & diui Hieronymi, quibus nos hortantur, vt in communionem cathedræ Petri stabiles persistamus, certò persuasi, quod quisquis se ab ea communionem & unitate subtraxerit & auulserit, tanquam extra arcam Noë positus, urgente diluuiò periturus sit, quisquis extra hanc communionis domum agnum comederit, prophanus sit.

Cypriani quidem sententia est: Qui cathedram Petri, supra quam fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesia se esse non confidat.

Hieronymi verò: Quicumque extra hanc domum, puta Ecclesiam, super cathedram Petri ædificatam, agnum comederit, prophanus est.

Cypr. li. 4.
epist. 9. &
citatur di-
stinct. 93.
Hieron. e-
pist. ad Da-
masum.
Quonia
vetusto
tempore.

IVD. RAVESTEYN APOLOGIA

est. Si quis in arca Noë non fuerit, peribit regnante diluio. Tantorum igitur virorum testimoniis clarissimis & validissimis præmoniti, & muniti Christiani lectores, nihil commoueri debent imposturis, calumniis, erroribus, & mendacijs, quæ hæretici scelerati in perniciem in-eruditorum & simplicium fratrum committuntur.

MENDACISSIMAE LEGENDÆ siue historiæ de Sancti Petri Papatu, quam Illyricus iactat collectam ex Diui Pauli Scriptis, verissima, euentissima, & solidissima

CONFUTATIO.

Aliud regnū, aliud pontificatus, aliud primatus

PRIMUM obseruandum est, quod in descriptione istius historiæ, nefarius impostor, vt facilius pusillos Christi fallat, & ab vnitare ouilis Christi abducatur, odiose & insidiosè regnū cum Papatu seu Pontificatu, & primatum cum regno commiscet. quasi Catholici doceat, Petrum à Christo regem quendam constitutum esse, cui mundi regna donauerit, Petrumque Romæ regni sui sedem cōstituisse. Facit autem hoc pessima fide, imò scelerata fraude, & contra propriam conscientiam.